

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . . . 20 кор.
на пів року . . . . . 10 кор!
на чверть року . . . . . 5 кор.
на місяць . . . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових цесальмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
«трім неділь і руских свят
5 1/2 год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 1.
пл. Домбровського (Хорунщини). Ек-
спедиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні доносеня по
30 с. від стрічки.

Червоний четвер.

(X) Минулий четвер придбав соціал-демократам в Німеччині в тіснійших виборах нові мандати, так що они тепер входять до парламенту числом 82 і стають побіч центра найсильнішим числово і найодносильнішим сторонництвом. Справедливо отже можуть німецькі соціал-демократи зазначити минулий четвер в своїм календарі червоною краскою яко день другої великої побіди. Ся побіда кидає вельми дивне світло на політичні струї і погляди, які тепер обхопили четвертину німецьких горожан. Цікаво передовсім, що в більшости виборчих округів меншість соціал-демократів були вельми значна, так що при найблизших виборах та меншість легко може стати більшостю. Цікава також і та обставина, що в тіснійших виборах рішали дуже часто ті, які при головних виборах не явили ся, так що не можна тепер говорити, мовби то т. зв. міщанські сторонництва ладу, котрі не виконують своїх прав неприявою, своєю байдужністю улекли побіду соціал-демократам. Але найцікавіша є обставина, що в доволі многих виборчих округах упали соціал-демократи лише ддятого, позаяк прихильники тих кандидатів, які не входили до тіснійшого вибору, уважали їх яко «більше лихо», і задля того вольнодумні і націонал-ліберали охотнійше голосували на консерватистів або кандидатів центра, як на соціал-демократів. Лібералізм, котрий тим способом відогравав уже свою роль, виявив тим своє доктринерство і короткозорість, показав ся неспосібним до розвитку і заостенів у своїх догмах. Він потерів таке пораженє, що не багато було потреба, а щез би зовсім з парламенту.

Теперішні вибори будуть мати далекосягле значенє і вплив на хід парламентарних справ в Німеччині. Передовсім вирінає тут питанє вибору президії. Соціал-демократи яко друге найсильніше сторонництво будуть домагати ся, щоби їм припало бодай місце першого віцепрезидента палати. Цікава річ, чи в Німеччині будуть так уступчивими, як у Франції, де по найновіших виборах вперше допущено до президії соціал-демократа Жорб. В Німеччині промовляє проти того одна обставина, якої нема у Франції, а іменно, що соціал-демократи заняли тут вельми неприязне становище супроти цісаря, а можна сподівати ся, що в новім парламенті сї відносини ще більше заострять ся. Задля того соціал-демократи тим більше будуть настаивати, щоби вибрати свого до президії, а коаліція, яка в тіснійших виборах не один мандат міщанських сторонництв спасла, буде і тут напинати свої сили.

Якими-ж дорогами піде тепер німецька політика в найблизній сесії парламенту? На се питанє при всіх ріжнородних поглядах можна дати одну певну відповідь, що гр. Білов, по волі чи по неволі, кине ся в рамена центра. Лише центрум вспіло яко найсильніше сторонництво удержати ся в

боротьбі проти соціал-демократів а і тепер католицькі струї будуть одинокою опорою. Се є знаменна проява великого історичного значеня, що німецький цісар протестантского ісповіданя приневолений може мати найсильнішу спору в католицькім населеню, а політичне значенє сєї події проявить ся небавом в цілій повні. Се річ певна, що в новім парламенті дійде до завзятої боротьби, а правительство буде мати вельми трудне становище, чи на чолі єго буде гр. Білов чи хто инший.

В справі вибору до делегацій

дістали ми від посла Барвіньского отсе поясненє:

Відкрий в шелом!

В додатку до 131. і 132. ч. «Діла», який вчера довелось мені прочитати, поміщенє «Письмо в Відня», підписанє буквою Н., котрє обговорює при кінці також вибір до делегацій. Позаяк п. Н. хитрим способом і невірно намагав ся цілу справу так представити, щоби на мене кинути недобре світло перед рускою суспільністю, тому я подам фактичний хід цілої справи і завваю п. Н., щоби відкрив шелом і отверто мене поборював, а не крив ся за псевдоніми, котрі не обовязують до щирої правди.

Минушого вторника прийшов до мене в парламенті посол Василько з заявою, що він яко неінтересований особисто в галицьких справах бажав бути посередником між рускими послами з «Слав. Союзу» а «Руским Клубом» і рад би довести до того, щоби Кола польському предложено кандидатом до делегацій одного руского посла при спільнім порозуміню обидвох сих груп. Притім додав, що «der Polenklub rechnet auf die persönliche Eitelkeit des Barwiński (п. Василько послугує ся все німецьчиною) und glaubt, dass wenn man ihm von dieser Seite, das Mandat in die Delegation anbieten wird, er (Барвіньский) dasselbe mit Umgehung des Ruthenenclubs (Романчука) annehmen wird».

На се заявив я п. Василькови, що я вже не один зложив доказ, а між иншими і при виборах до делегацій кілька раз, що не руководжу ся особистою амбіцією, що я є прихильником порозуміня і засадничо нічо проти того не маю, щоби вибір відбув ся в порозуміню з всіма рускими послами. Ддя того предложив я, щоби ми всі зібрали ся для обговореня сєї справи.

Небавом після сєї розмови зібрались пп. Романчук, др. Король, др. Кос і Яворський (Василько яко неінтересований віддалив ся), а я був сам, позаяк др. Довжанський під ту нору вийшов з парламенту (д-ра Гладшовского і о. Мандичевского не було у Відні). Заяву, дану п. Василькови, я повторив всім зібраним і предложив, щоби в середу о 11. год. перед полуднем зібрати ся, бо можу на той час запросити і д-ра Довжанського, котрий мені зголосив вчера свою кандидатуру. Коли ми зібрали ся знов в середу перед полуднем (прибув і др. Довжанський), предложив п. Романчук, щоби визначено кандидата до делегацій за спільнім порозумінем всіх руских послів, присутних у Відні, а п. Яворський поставив формальне внесенє, щоби сим разом предложено Кола кандидата з клубу п. Романчука, позаяк дося до делегацій

входили лише послы з моєї групи. Я сконстатував, що Коло лишало нам від 1891 р. все один мандат, на котрий ми подавали кандидата, котрого тоді Коло вибирало. Внесенє п. Яворского вимагав отже, щоби моя група зрєкла ся сего мандату в користь клубу п. Романчука, значить, заключила компроміс з тим клубом, отже домагав ся компензати із сторони Руского Клубу. Др. Кос зажадав виразно від мене условій. На се я зазначив, що дося я і мої товариші були трактовані і руским виборчим комітетом і національно-демократичним дивникарством як вороги, бо коли навіть на Поляків: Бойка, Сташівского, Брайтера поручав руский виборчий комітет голосувати руским виборцям, то на мене і моїх товаришів не лише не поручив руским виборцям голосувати, але навпаки протиставив нам своїх кандидатів і поборював нас всякими способами. Ми рускому клубови потрібні і були ддя него добрі, наколи розходило ся о підписуване внесенє і інтерпеляцій, або заяв всяких, а впрочім нас трактують як противників і поборюють навіть ложню (нпр. «Діло» закинуло мені, нібито я голосував за військовим законом, коли я тоді майже цілий місяць був хорий у Львові. Так само поступованє з д-ром Гладшовским і засуд редактора «Діла»). Отже ми готові зробити сю уступку ддя Руского Клубу, але домагаємо ся льояльного поступованя нац-демокр. сторонництва (зглядно комітету) і дивникарства супроти нашої групи.

На се замітив п. Романчук, що се домаганє міг би взяти під розвагу нац-дем. комітет, а тепер розходить ся лише о вибір до делегацій, з котрим не можна ввязати сего домаганя. Додав при тім, що Руский Клуб бажав нашої злуки з ними, однак ми не згодили ся на те. Я зазначив, що на злуку ми не могли згодити ся, позаяк від нас вимагано, щоби ми вступили зі Славянського Союзу, в котрім ми осягнули певну опору і важні мандати до всіх комісій, яких нам Руский Клуб не може дати, а також не давав поруки, що нас не буде майоризувати і бажав, щоби ми безуслівно вступили до него, а вже потім справи уладять ся. (Др. Кос зовсім щиро признав ся, що поборював би мене огнем і мечем — се велика заохота до злуки!). Отже сего ми не могли зробити без поруки, а так само не можемо і сї уступки дати Руск. Клубови, не маючи з єго боку забезпеченя льояльного поступованя супроти нас і не можемо сї справи відлучувати від цілого питання. А щоби Руский Клуб не думав, що я кермую ся особистою амбіцією (як се підносив п. Василько, що нібито з боку Кола говорено про мою — persönliche Eitelkeit), отже я заявляю, що я сим разом не кандидує, а кандидатом є др. Довжанський (котрому др. Гладшовский заявив перед виїздом з Відня, що він (др. Гл.) не рефлектує на вибір). Повторивши обо-сторонні домаганя, сконстатував на останку п. Романчук, що до порозуміня не дійшло. Посол Василько, який в тій хвилі явив ся, подав до відомостя, що по єго інформаціям є в Колі така думка, щоби зажадати від руских послів предложеня терна. Ми розійшли ся з тим, щоби о 4-ій пополудні явити ся в парламенті і вижидати сї пропозиції Кола, котрє почало своє засіданє о 3. годині. Така пропозиція не прийшла, а коли в Колі почав ся вибір до делегацій, почали деякі голосувати на мене, а коли в часі голосованя прийшло завідомленє, що я

не кандидатую, а кандидатом нашим є др. Довжанський, на него унала решта голосів і се нехай Руский Клуб прийме як новий доказ, що п. Василько в своїх переговорах з Колодом помилився, коли думав, що у мене рішає persönliche Eitelkeit. Коли п. Н. думає, що я трактую справу з партикулярного становища, а п. Романчук з загального народного, то на се замічу, що мені не менше як єму лежить на серці добро руского народу, для якого я чимало жертвував здоров'ям і трудом, та що я в делегації в промовах ніколи не ставав на партикулярним становищі, навіть не на галицько-руським, а мав на оці інтереси всего українсько-руського народу. Міг би я ще дещо більше сказати про ці переговори п. Василька, але ліше, що се остане при мені. Отсе є хід і вислід цілої справи вибору сегорічного до делегацій.

У Львові, д. 30. червня 1903.

Олександр Барвінський.

Соціалізм, етика і політика.

під розвагу «СТАРШИМ і МОЛОДШИМ» подав

Др. Іван Копач.

12)

(Дальше).

Але стало ся. Такі вже часи видко прийшли, що далі й ученики гімназійні зачнуть видавати який орган задля ширення самоосвіти між учениками шкіл народних, не прочуваючи очевидно навіть того, що «атрамент і перо і лобоване в гарнозвучних фразах — то небезпечні уводителі (Ableiter) енергії»¹⁾. Видасте, Панове, «Молоду Україну» чи «Іскру», лаєте всіх і вся

¹⁾ Сі поражаючі своєю правдою слова вичитав я в тижневнику «Die Zeit» (з року 1902 ч. 408). Цілий уступ звучить так: «Як відомо, писане ще більше як говорене ослаблює (lähm) спосібність до живого діла. Хто вналощить ся (austoben) на папері, тому відтак бракує енергії (Aktivität), щоб слова перевести в діло. Вдоволене ізза того, що чоловікові удала ся гарна стаття, і похвала за неї — отвиряють легко двері хибному поглядю, що ось то вже все стало ся, що треба було. Tinte und Feder und die Lust an klingenden Wendungen sind gefährliche Ableiter der Energie» — Сі гадки спонукали мене до далеких рефлексій. Між иншим прийшло мені на гадку, що й наше гімназійне навчання з сотками примусових на термін еляборатів іменно польських, руских і німецьких, в котрих ученик часто мусить писати на високі теми без жадної внутрішньої потреби і сатисфакції, мабуть трохи схилене. Учень лише пригуче ся через те — ну, скажимо просто — «блягувати», з чого й сам, як пригадую добре з моїх гімназійних часів, часто сердечно сміє ся. Місто знавчя виходить у него лиш позір знання, но і відтак — може й несвідомо, — се лихо розсідає ся широко в якім небудь там органі для ширення самоосвіти між учениками гімназійними. Правда, совісний і зручний учитель відповідним добром тем і старанним пограбованам виробів може подекуди до лиха недопустити, але чи то можливе при цілих сотках зошитів місячно, при переповнених класах і при повних 17 (або й понад те) годинах шкільної науки? Прецінь же не кожний так може і хоче, як германіст рускої гімназії у Львові п. Б., що перед кожною майже конференцією цілими ночами й ока не прижмурує!

на всі можливі способи²⁾, так будьте ласкаві здати бодай перед самими собою справу з Вашою мудростю. Тикаєте в очі людям, що «нічого не навчили ся і мабуть ніколи вже не навчать ся...» тобто з історії, бо, мовляв, «historia magistra vitae». Та забуваєте, що, хто хоче других з історії чого учити, мусить передовсім ту історичну правду сам знати. Отже скажіть, будь ласка, з котрих книг Ви черпали ту свою історичну мудрість? Чи сей добродій, що писав от що наведені слова, видів коли хоч зверху яку жерелову книгу про Хмельницщину от прям. хочби літонись Самійла Величка або Самовидця? та й чи старав ся він провітрити те жерело через порівняне его з иншими і т. д. і т. д.? Чи може спрепарував свої погляди очевидно для спільної статі в органі «самоосвіти» так от на прихаци по пам'яті (з якої давніше читаної новітньої брошури) або й лише так з наслуху, не памятаючи на найвисшу в сфері правдивої науки засаду: *poli iurare in verba magistri*? А може він простудіював хоч одно діло з оятого великого спису преріжних наукових книг, який свого часу почав був друкувати в М. У., та чомусь не докінчив, п. М. Томашивський?

(Дальше буде).

Заробкова еміграція.

Справою рееміграції в цілі закуплення землі в ріднім краю і урядженя поступових господарств заінтересували ся круги руских робітників в Пенсильвенії. Працюючи тяжко по кональнях, они тільки і мріють про те, щоби за заощаджений долар оснувати яке підприємство, або купити «ферму», та бодай на старі літа видобути ся з сего полатного, але і знесилоючого, підземного льоху. До тепер деякі закладали ріжні «бізнеси», купували «готелі», «штори» або ішли на американські «ферми», але чимраз більше проявляє ся там змагане, — як се засвідчають ріжні дописи — вертати до вітчизни і тут між своїма, льокувати заощаджені капітали в підприємствах і землі. Отсе наводимо статю в американської «Свободи», написану з Сан Франціско п. Мирославом Стецишаном в тій пекучій квестії:

На емігрантах наших тяжить обовязок здобути средства до визволення України з під ярма

²⁾ На стор. 185 (ч. 5.) закидуєте цілому комітетови, що заряджував т. зв. «Академічним фондом», ні більше ні менше, йно «прямо свідому брехню» (зовсім дословно!) і між тими людьми находить ся — цілий галицький (навіть і польскій) суспільности ізза своєї аж надмірної може скрупулятності загально-звісний і високоповажаний чоловік — Др. Яр. Кулачковский, котрого здоров'ю і самопожертвованю, як усі се знаємо, завдячує «Дністер» головну долю свого дотеперішного розвитку. І се пише чоловік, котрому той др. Яр. Кулачковский може-б навіть і дияурія у себе не дав. — Або, прошу, проч з анонімом! Нехай люди знають вже раз, кому честь. А то ждеш тої вістки з далекої сторони як тая справа трава у літї холодної роси з неба і дїстаєш нараз — розпуку! Признаю ся, я до нині не можу того всего вирозуміти!

лицького та московского. Средствами тими є висша культура, ширший світогляд, поступові ідеї та свободна думка і головною жовтій металь. Досв еміграція наша в тім напрямі або не зробила нічого або дуже мало. Час нам однакож пізнати свій блуд, а пізнавши его — старати ся направити.

Коли нарід емігрує в чужину на заробок, то не мудро було би ставати против такої еміграції. Така еміграція дуже корисна і похвальна. Але коли вже емігрує ся на віки, о! тоді для вітчизни лихо, бо сини єї пропадають, винародовлять ся. Така еміграція рідко приносить користь, а часто шкочу, бо зменшає живогні сили рідного народу.

Трудно і думати, що Українці остануть в Америці вічно Українцями. Чи тепер, чи в четвер, а зденационалізувати ся мусять так само, як денационалізують ся Німці і инші народи. Отже коли хто заробивши гроші, навад до краю вертає, ми лиш з радістю можемо про се слухати. І радість справляє, як чуємо, що в Галичині вже сїдно хороші впливи еміграції. Нашим старанам повинно бути, щоб єї впливи щораз більше кріпшали.

Коли Стапінський агітував між американськими Поляками за поворотом до Галичини, тоді і нам сїд було подумати про контрагітацію. Але стало ся! Ми все пізвійши! В дійсности однак ми не стратили тут ще нічого. Треба лиш енергічнійше взяти ся до діла.

Поляки вертають до старого краю та осїдають на рускій, подільській землі. Для нашої справи се лихо! Але ми можемо тому противділати, коли будемо також вертати та осідати в східній Галичині.

Я Подолянин з роду. Цілу майже Галичину зміряв я своїми ногами і нїде не бачив землі кращої над подільську. Скажу навіть, що може і нема кращої землі нїгде. А прецінь ся земля незвичайно дешева. За морт платять ся більше-менше 300 зр. При раціональній управі можна з маленького кавальчика землі тягнути знаменні користі. Про се переконую ся я в Каліфорнії, де фармер на 10 акрах краще має ся, чим пів в Галичині.

Поворот на Поділе припоручаю любим землякам-Лемкам з цілого серця. А припоручаю тим більше, що се й корисно для нашої народности. Всеж таки Лемко, що пів кулі земскої оглянує, отер ся при нагоді о поступові ідеї і на свободі чимало прожив, не буде вже в Галичині ретроградом, а що найменше скріпить елемент поступовий, а се много значить!

По інформації що-до якості та ціни землі гадаю, варто би ся удати до Вп. о. Тита Войнаровского, пароха в Балинцях, поч. Гвоздець, пов. Коломия. Він тими річима знимає ся. У Львові мав минувшого року завязати ся руский банк парцеляційний. Та не знаю, чи завязав ся.

(Такий банк, як звісно не оснував ся з причин тактичних, бо польска гаката кидала-б була єму тільки колоди під ноги. Однак всякі парцеляційні змаганя найдуть завсїди підмогу і овіку в наших фінансових інституціях та організаціях. — Ред.)

Родинне житє.

(Гадки проф. д-ра Фрідріха Паульзена).

Під розвагу руским «соколикам і паннам»

11)

подав
Др. ІВАН КОПАЧ.

З усього можемо заключити те: нарід, що підійс ся до духово-історичного житя і хоче себе на тій степені удержати, може признавати для зносин полових лиш одну законну форму, тобто подружє на ціле житє; свободні любовні зносини на якийсь час будє уважати лиш безправними і аномальними, бо вони не мають на меті творити підставу трівкого родинного житя. В сїм жадна зміна суспільного устрою не змінить нічого. Знесене подружє задля лучшого заспокоюваня змислових похотій (Triebe) було-б для народу яко цілости самоубийством.

Та все таки треба ще се додати: і на тім полі не зовсім сходить ся ідея з дійсностию. Се показує ся в нашім законодавстві, іменно в по-

становах що-до можливости і условій законного розв'язаня подружя. В давнійшій законодавстві розвід виступає яко право мужа, відганяти від себе жінку; в новійших постановах, котрі складали ся на підставі християнського погляду про рівновартність жінчини, розвід зависить від переведеня законом приписаного процесу; закон постановляє случай, в котрих може наступити розвід. Ті случай в ріжних часах і у ріжних народів ріжко було формуловані; та всі сї формули старають ся в ґрунті річий одно і те саме означити, а то: серед яких обставиз немозливе більше між двома особами родинне пожитє, що є цілію правних подружних відносин.

Та як з одного боку нема сумніву про потребу розв'язаня спільного пожитя подругів, так з другого боку церков католицка відкидає безусловно такий розрив самого подружя, що давав би можливість поновного подружя. А до того самого погляду наближають ся й ті, що розвід хотять допустити виключно лиш в случаю чужолоства. Такий ригоризм вправді дуже добрий до того, щоб зазначити сьвятість подружя, ко-

тру наука католицкої церкви теологічно сформулувала, признаючи подружю сакраментальний характер. Але ледви его можна захвалювати, глядячи на его наслідки. Насамперед така строгість є несправедливию супроти невинної сторони; відмова можливости другого подружя може рівнати ся зруйнованю цілого щастя житєвого. Вправді кажуть: тому нехай добре дивить ся той, хто вяже ся на віки! Та коли власне такий припис рівно легко видати, як трудно виповнити; кількож то разів вже по шлюбї звляють ся в тілеснім, духовім і моральнім житю осіб такі зміни, котрі зовсім змінюють відносини обох сторін до себе. А до того приходить ще й се: закон може вправді зборонити заключене нового подружя, але не може зборонити навязаня нових зносин. Проте дійство законна будє в даних обставинах ограничати ся лиш до того, що зносинам, по натурі своїй подружним, будє здержувати форму правну; дійство ледви пожадане і певно не відповідне до того, щоби зміцнити віру в сьвятість подружя.

(Дальше будє).

Рим, 30. червня. В урядових кругах запернюють, що цар Микола приїде до Риму в положенні жовтня с. р.

Білгород, 30. червня. Вчора випущено з в'язниць всіх політичних в'язнів, а межі іншими і тих, що їх засуджено за участь в заговорі в Сабаті.

Вибори до скупщини відбудуться дня 19. вересня.

Берлін, 30. червня. Доносять ту з Білгорода, що король Петро I мав повідомити б. королеву Наталію, що все, що знаходиться в коваку, є її власністю, якою може розпорядитися після своєї волі.

Проспект.

По вичерпанню в книгарській продажі збірки новел Івана Франка «В поті чола» приступаю до збірничого видання всіх дрібніших оповідань цього автора з внемком тих, що були досі або мають бути далі видані накладом «Українсько-руської видавничої Спільниці».

Видане обійме на разі 10 томів белетристики і два томи праць наукових з обсягу історії літератури та критики. Ціла серія з 12 томів, кождий в об'ємі до 10 аркушів 8-ки, вийде друком до кінця 1904 року; перших 6 томів в будуть готувати ще в біжучім 1903 році. Це нове видане буде містити побіч першодруків давніших оповідань також цілий ряд нових або досі недрукованих, і то так, що кождий том побіч давніших буде містити нові твори. Редакцією займає ся сам автор, який доконує також і в давніших творах багато язикових і річевих поправок, а в передмовках пояснює обставини їх написання, їх жерела і т. п.

До кінця липня с. р. вийдуть у світ три перші томи, що містять отсі оповідання (нові, або досі нашою мовою недруковані твори означено зв'язкою).

Т. I. **Добрий заробок і інші оповідання.** (*Передмова. Добрий заробок. Слімак. Муляр. Історія моєї січкарні. Сам собі винен. Домашній промисл. *У кузні).

Т. II. **Панталаха і інші оповідання.** (*Передмова. *Панталаха. Хлопська комісія. *В тюремнім шпиталі).

Т. III. **Малий Мирон і інші оповідання.** (*Передмова. Малий Мирон. Грицева шкільна наука. Оловець. Schön Schreiben. *Отець гуморист. *Гірчичне зерно. Борис Граб).

Друкують ся і незабаром вийдуть:

Т. IV. **З бурливого літ.** (*Передмова. Гриць і панчик. *Різуни. *Герой пошевел).

Т. V. **Над Черемошем.** (*Передмова. *Як Юра Шикманюк брив Черемош. *Терен у нові. *Чудо в Головах).

Т. VI. **Із секретів поетичної творчости, зарозом причинки до естетичного пояснення поезій Т. Шевченка.**

Видане виготовляється на пліхшім і на ліпшім папері і буде оздоблене новим портретом автора.

Бажаючи причинити ся до розповсюдження тих творів, яких вартість оцінила ваша й загранична критика (ціла збірка «В поті чола» вийшла минулого року російським перекладом), ставлю ціну поодиноким томів як найвищою, а надто розписую передплату на цілу 12-томову серію.

Передплата на всіх 12 томів на пліхшім папері (такім, як папір перших томів белетристичної серії У. Р. Вид. Спільниці, в подібній полотняній оправі) виножить з пересилкою 16 К.

На ліпшім папері, опр. влено по 3 томи разом у кращу оправу, з пересилкою 24 К.

Видане не має спільного титулу, кождий том творить для себе окрему цілість і продається також окремо, на пліхшім папері в оправі по 2 кор., на ліпшім папері в оправі по 3 кор. Замовляючи окремі томи, треба додавати 20 сот. на пересилку.

Прошу уклінно шан. Земляків поспішити з надсиланням замовлень і передплати, щоб можна знати, як урегулювати наклад та опрацювати книжки.

Замовляти можна лише просто у видавця.

Перші три томи видання будуть вислані лише тим, що зложать бодай половину передплатної ціни.

Замовлення без грошей не узгляднюють ся.

З глибоким поважанем
Антін Хойнацкий
Руска ул. ч. 3.

Старші особи можуть запернвити собі досмертне удержане за зложенем одвітної готівки. — Йосиф Кисілевич, Львів, Новий світ 1. 58(1-5)

НАРОДНІ ІМНИ:

Ще не вмерла Україна! Не пора!

на картоновім папері видала «Народна Рада».

Набувати можна в «Народній Канцелярії» у Львові (Ринок 10.) по 2 К за 100 примірників. На поштову оплату належить долучити 20 сот. Менше як 100 прим. не висилає ся. (41-20)

Тополя

Т. ШЕВЧЕНКА.

1(24-40)

Серія переписаних листів (8 штук) з гарними ілюстраціями (чорними і кольорованими) до Шевченкової баллади «Тополя» виїшла накладом С. Гальберга в Бучачі. Набувати можна серіями і поодиноким у накладі та у всіх більших книгарнях і торговцях. Ціни низькі.

МИЛА ПАМ'ЯТКА.

Хто був на вічу дня 16. н. ст. с. м. в Камінці струм., нехай купить собі на пам'ятку того сьвята гарну фотографію того віча.

Ціна фотографії на великому картові вносить тільки 1 корону вже з пересилкою.

Замовляти можна у А. Веретельника в Камінці стр., н. в місці. (9-10)

НАКЛАД А. ХОЙНАЦЬКОГО.

Бернстерне Бернсон

LABOREMUS

драма в 3 актах.

переложена після авторизованого, німецького видання Львом Лопатинським.

Модерна тема і модерне наскрізь її переведення. Діяльог є справді містерною пластичною драматичною роботою. Їго читати є може більшим задоволенням, як бачити на сцені, де певно пропадає не один дотепний натяк та тонка підтітка.

Набути можна в Станіславській книгарні у Львові.

Читайте!

Читайте!

Повне видане Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство «Просвіти» бажаючи, щоби в кождій руській хаті находили ся твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. «ПОЕЗИЇ Т. ШЕВЧЕНКА». Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнішою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських класиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Висилає ся тільки за надісланем 2 кор. 30 сот. на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ «ПРОСВІТИ»** у **Львові** (Ринок ч. 10.).

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові

уділяє своїм членам на 5½% і 1% додатку на кошти адміністрації, за предложенем документів виказуючих достаточну гіпотеку.

ПОЗИЧКИ позичок розкладає догідно на рати до 10 літ. Сума позичок інтабульованих і за порукою: 1,239,243 корон.

СПЛАТУ може бути тільки забезпечений тривало в «Дністрі» від огню.

Членом членський вносить 50 К, вписове 2 К. Число членів: 2,391 в 2,501 уділами на 125,050 К.

Уділ щадничі приймає «Дністер» і опрорцентує до 4% від ста. Сума вкладов на 1,256 книжочках 1,103,333 корон.

Вкладки розділяє ся частиню на дивиденду для членів, частиню на публичні добродійні цілі: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цілі роздано дотепер в Товариства кредитового 10,840 корон.

Чистий зиск в справах позичок уділяє Дирекція і агенти.

ІНФОРМАЦІЙ 31/12 1902. ДИРЕКЦІЯ.

Розклад поїздів залізничих.

Львів-Краків-Відень-Варшава-Вроцлав-Берлін, Прага-Карльсбад, Рим-Флоренція-Венеція, Ціріх-Париж-Остенда, Київ-Одесса-Вильно.

1245	825	250	відвід Львіва пр.	231	130	840
251	622	240	від Львіва пр.	1220	—	920
733	139	758	пр. Чернівці від	703	—	137
200	1000	1020	» Ясси »	1220	—	50
725	600	925	» Букарешт »	725	—	915
935	1235	—	» Констанц. »	450	—	170
†1030	—	—	» Царгород »	*1000	—	—
650	224	938	пр. Краків відвід	838	643	249
911	—	—	пр. Варшава від.	751	—	—
217	1053	556	» Вроцлав »	215	1005	622
855	525	1119	» Берлін »	825	442	1130
718	231	1000	від Краків дв. пів. пр.	818	619	243
1222	645	302	пр. Прерів від.	337	124	1040
1228	651	308	від. Прерів пр.	329	116	1034
930	545	950	пр. Прага від.	725	620	1105
437	931	*208	» Карльсбад »	1150	8225	714
345	940	615	пр. Відень дв. пів. від.	1215	1005	750
—	—	735	в. Відень дв. пол. п.	—	—	945
—	—	1105	пр. Венеція від.	—	—	445
—	—	634	» Флоренція »	—	—	910
—	—	110	» Рим »	—	—	230
825	825	1000	від. Відень дв. зах. пр.	720	525	550
1055	531	1045	пр. Ціріх від.	835	708	825
—	715	950	» Париж »	—	1235	845
—	—	830	» Остенда »	—	—	—
—	—	733	від. Львів пр.	750	—	230
—	—	1000	пр. Київ via Під-в.	814	834	1119
—	—	633	» Одесса волоч. »	814	749	817
—	—	545	» Київ via »	—	659	1119
—	—	—	» Вильно Брода »	—	120	720

Увага: Поспішні поїзди означені товстим друком. Час середньо-європейський.